

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obilityeva (Zápolya) u.1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára: Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . 150 D Havonta . . 25 D Hirdetések díjszabás szerint Megjelenik naponta délután	Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek			

LEGUJABB

— Déli telefonjelentéseink. —

Ismét kísért a kormányrekonstrukció.

A minisztertanács elhatározta a folyamhajózás államosítását.

Beograd, dec. 15.

A minisztertanács hétfőn délelőtt foglalkozott a hajószindikátus államosításával, amely tudvalevőleg már élénk vitát váltott ki a radikális képviselői klub pénteki ülésén. Mint már tegnapi számunkban jeleztük, a döntést a minisztertanácsra bízták és a klub csak a kész határozatot fogja megvitatni.

A minisztertanács ülésén Radojevit Ante közlekedésügyi miniszter ismertette részletes tervezetét a hajószindikátus felosztásáról. A tervek szerint az állam 1926. január elsején veszi saját kezelésébe a hajószindikátust és a felügyelet ügykört egyelőre a közlekedésügyi miniszterium kapja meg mindaddig, amíg a vállalat vezetéséről szóló törvény el nem készül, amely bizo-

nyos foku önkormányzatot biztosít a folyamhajózásnak.

A kormány többsége elfogadta Radojevit Ante javaslatát és hozzájárult a hajószindikátus államosításához, sokan azonban ellene nyilatkoztak és a határozat miatti elégedetlenségüket nyíltan hangoztatták. Beavatott politikai körökben a kormányban felmerült nézeteltérésekkel kapcsolatosan ismét kormányrekonstrukciónak beszélnek. Bizonyosra veszik, hogy az ellentétek elsimítására az egyetlen mód a kabinet újjáalakítása. Az új kormányba bekapcsolnák az elégedetlen csoportok vezetőit is és így a radikális-pártban rövidesen újra helyreállna a béke.

Radikális körökben nem cáfolják meg a kormányrekonstrukció híreit, de megerősítésétől is tartózkodnak.

Lukinics Edó ügyét tárgyalta a nemzetgyűlés.

Beograd, dec. 15.

A nemzetgyűlés tegnapi ülésén foglalkozott Lukinics Edó ismeretes ügyével.

A parlamenti bizottság jelentésének felolvasása előtt Lukinics Edó több órás beszédben ismertette a személye elleni vádakokat és a védekezést. Pontról-pontra haladt és igyekszik megcáfolni azokat a vádpontokat, amelyeket ellene felhoztak. A Thurn-Taxis ügybeni eljárását korrektnek és helyesnek tartja. A kötelességét teljesítette minden önös érdek nélkül és a legjobb lelkiismerete szerint cselekedett, amikor elrendelte a birtok zár alóli feloldását a saintgermaini békeszerződés kétségtelenül kimondja, hogy

az osztrák honpolgárok vagyonát vissza kell szolgáltatni tulajdonosuknak. Thurn-Taxis heregről megállapították, hogy osztrák alattvaló és így jogosan megillette a birtok, amelynek szekvesztrumát — folytatta Lukinics — ilyenformán kénytelen voltam feloldani.

Eddig azért nem felelt a vádakra — folytatta felszólalásában — mert biztosra vette a legteljesebb elégtételt. Meg volt győződve arról, hogy ártatlansága a vizsgálat során kiderül és a parlamenti bizottság megállapítja eljárásának helyes és korrekt voltát.

A kiküldött parlamenti bizottság jelentése feletti vitát ma folytatják.

Botrányba fulladt kongresszus.

Beograd, dec. 15.

A radikális ifjuság beográdi kongresszusa tegnap kinos botrányba fulladt. A jelen voltak két csoportra oszlottak és a disszidens tábor szónokai élesen támadták a vezetőséget. A váratlan fordulat következtében nagy tumultus keletkezett. A két csoport között csakhamar verekedés tört ki, amelyben néhány séta pálcza is szerepet játszott.

Az elnökség csak a legnagyobb erélyességgel, a rendőrség igénybevételével tudott rendet teremteni.

TÖZSDE

December 15.

Beograd, Newyork 5640—41, London 27390—95, Páris 201—03, Zürich 1089, Milánó 228, Berlin 1344, Bukarest 2575—76 egynegyed, Prága 16738—40, Wien 796 és fél—95, Budapest 792 és fél.

Zürich, Beograd 917 és fél—22 és fél, Páris 1875, London 2515, Newyork 518 és fél, Milánó 2093, Berlin 12350, Wien 7312 és fél, Prága 1536, Budapest 7270, Bukarest 240.

Gróf Tisza István tiltakozott a vajdasági szerbek zaklatása ellen.

Budapest, dec. 15.

A Pesti Hirlap nagy áldozatkészéssel megszerezte Tisza István gróf titkos levelezését, amelynek a nyilvánosságra hozatalával fel akarja deríteni a világháború különböző diplomáciai és politikai rejtélyeit.

Tisza István gróf levelezésének első közleménye már oly szenzációs és bennünket bánságiakat oly közérdekel, hogy fontosnak tartjuk a Pesti Hirlap közlése nyomán leadni, mert ezek a levelek hivatva vannak arra, hogy az igazságtalannul „háborus uszítónak” mondott Tisza igazi érzületét és lelki világát kellő világításba helyezzek.

Ezek a közlések nemesak arról tanuskodnak, hogy Tisza István tiltakozott a magyarországi szerbek zaklatása ellen, hanem a hadműveletek folytán érintett szerbiai szerbek megvédésére is fölemelte szavát az osztrák hadvezetőség barbár eljárása ellen.

Tisza első tiltakozó levele a magyarországi szerbek zaklatása miatt a következő:

1914 július 27.

Legkegyelmesebb Uram!

Nagyon nehezemre esik Felsőgedet épen ezekben a napokban háborgatni, sajnos, azonban olyan körülmények, amelyeknek kiszámíthatatlan következményei lehetnek, kényszerítenek erre, mert azokat csak Felsőged hatalmi szava rendezheti. A tegnapi nap folyamán utólag értesülünk, hogy a VII. hadtest körzetében Nagybecskereken és Nagyikindán a katonai parancsnokságok utasítására tömegesen tartóztattak le embereket, akik a katonai hírszerző csoportok ugynevezett bizalmasai besugására gyanusnak látszanak. Én a magyarországi hírszerző szolgálat parancsnokát, Dáni vezérkari ezredest, magamhoz kérttem, hogy ezt az ügyet simán elintézzem, azonban nemesak hogy rideg visszautasítással találkoztam, hanem oly kevésbé tiszteletteljes magatartással, hogy kénytelen voltam a megbeszélést udvarias formák között félbeszakítani.

Ezek után tegnap délután a cs. és kir. hadügyminiszter urhoz fordultam, aki telefon útján a dolgok tisztázását helyezte kilátásba. E pillanatig azonban — most déli 12 óra van — semmiféle hírt nem kaptam Bécsből, ezzel szemben a VII. hadtest körzetében tovább folynak a tartóztatások. Orsován hatvan személyt helyeztek őrizet alá. E tények alapján kénytelen vagyok a legalázatosabban jelenteni, hogy ez az eljárás a mai helyzetben is minden jogalap nélkül való és igen messze-

menő következményeket vonhat maga után. A jogi illetékességre vonatkozólag nem is tudom, hogy mire hivatkozhatnak az említett katonai hatóságok. Legfeljebb arra a körülményre, hogy a tegnap kiadott rendelet folytán a katonai bíraskodás kompetenciája tágabb teret nyert. Ebben az esetben azonban tévedés forog fenn, mert a katonai jogkör kiterjesztése jogot ad ugyan eljárni saját hatáskörében olyanok ellen, akik a rendelet nyilvánosságára hozatala után tényleges bünesslekedetet követnek el, de semmi esetre sem áll hatalmukban rendőri eljárást gyakorolni olyan emberek ellen, akik bizonyos irányban gyanu alatt állnak, de nem követtek el olyan bünesslekményeket, amelyek miatt jogos volna ellenük a büntető eljárást megindítani.

Az ilyen személyek ellen való eljárás a belügyi kormány nagyon fontos politikai feladata. Igen súlyos károk és veszedelmek származnának abból, ha ezt az eljárást a kormány tudta és befolyása nélkül katonatisztek hajtanák végre kényük-kedvük szerint, kiknek inkompetenciája ebben a kérdésben minden kétségen felül áll.

Felsőgedet a legalázatosabban biztosíthatom, hogy senki sem viseltetik melegebb érdeklődéssel a hadsereg szükséglete iránt, mint én és legtávolabb áll tőlem a hadvezetőségnek nehézségeket támasztani, vagy ezekben az eseményteljes napokban frívol kanapé-pörököt támasztani. Engem egyedül és kizárólag az a tudat vezet arra a lépésre, hogy ilyen rendszabályok, ha azokat a minden tekintetben illetékes körök nem mérlegelik, felingerlik a lakosságot, békés és lojális embereket elidegenítenek, nyugtalanságot és pánikot terjesztenek mindenfelé, tehát a jelen pillanatban is káros következményekkel járhatnak és hosszú időre végzetes befolyással lehetnek a nemzetiségek békés együttélésére és lojális magatartására.

A rend fentartásáért az ország területén vállalom a felelősséget. A vezérkarnak nem kell ezzel törődnie és minden tehetségét és képességét összpontosíthatja arra a feladatra, hogy az ellenséget megverje. Azonban teljesen lehetetlen vállalnem a felelősséget akkor, ha a kormány működését ily módon megbénítja a hadvezetőség.

Bátorkodom tehát a legalázatosabban megkérni Felsőgedet, kegyeskedjék elrendelni, hogy a katonai hatóságok minden olyan kérdésben, amikor nem azoknak a megbüntetéséről van szó, akik valamely

büntettet a kivételes rendelet megjelenése után követtek el és amikor olyan konkrét büntetésekről van szó, amelyek a katonai ítélkezés illetékessége alá tartoznak, azokat a polgári hatóságok illetékessége elé utalják és a kormánnyal karöltve járjanak el. En teljes jóállást vállalok, hogy minden esetben a katonai hatóságok részéről történi kezdeményezéseket a legnagyobb előzenyességgel fogják megfontolni és a leggyorsabban elintézni.

Tisza István gróf.

A magyar miniszterelnök ezen férfias hangzású tiltakozására Bolfras, a király tábornok felelt, aki kijelenti, hogy

„Öfelsége a legnagyobb elismeréssel van Excellenciád, a nagylentőségű államférfi iránt, de a hadsereg főparancsnokságnak teljesen szabad keze van, olyannyira, hogy Öfelsége magas személyisége sem gyakorolhat semmiféle korlátozást. Ennélfogva, a mint már tegnap erről biztosítottam Excellenciádat, hogy a legmagasabb helyen sincsenek részletesebben informálva, mint Nagyméltóságod.”

Ez vonatkozott Tiszának a magyarországi szerbekkel szembeni eljárására. Amikor az osztrák hadvezetőség megszállta Szerbiát, mindenféle tuszokat szedett a szerbiai községekből és azokat osztrák hadifogolytáborokba internálta. Tisza akkor ezen eljárás miatt tiltakozott következő sürgönyében.

A balkáni haderők főparancsnokságának: Mint hivatalos forrásból értesülök, a második hadsereg körzetében rendszabályokat akarnak foganosítani, hogy a szerb falukból tuszokat emeljenek ki és arra az esetre, ha a lakosság a katonaság ellen valamit elkövetne, ezeket a tuszokat agyonlövénék és a falut elpusztítanák.

Vitéz hadseregünk jó hírre érdekében és ama nagy katonai érdekekre való tekintettel, mely igazságos bánásmódot követel a lakossággal szemben saját országában, kérem szigorú utasításokat adni, hogy ilyen barbár rendszabályokat ne alkalmazzanak. A bünösöket büntesse meg a legnagyobb szigorral, de ne táplálják a gyűlöletet a hadsereg és a monarchia ellen egy egész nemzetiségben azáltal, hogy ártatlanokkal ily kegyetlenül bánanak. Teljes bizalommal Excellenciád magas belátására, várom megnyugtató választát.

Kérem Excellenciádat, hogy erről jelentést tegyen Öfelségének és legalázatosabb kéréssem előterjesztését, hogy Öfelsége ezeket a megfontolatlan erőszakoskodásokat legkegyelmesebben tiltsa el, mert ezek elhomályosítják hadseregünk fényét, megkárosítanak fontos katonai és politikai érdekeket és megintatják a hü alattvalóknak bizalmát az uralkodó atyai gondolkodása iránt.

Tisza.

Uj vasutvonalak építése. A legközelebbi időben befejezik a Nis-Prokuplje között épülő vasut munkálatait. Tavasszal kezdik meg a beograd-obrenováci vasut trassirozási munkálatait. Eme vasut építésénél Beograd mellett egy 1600 méteres alagut építése válik szükségessé.

Hatalmas agyagfestékmézót fedeztek fel Becskereken.

Gyárat alapítanak a festék feldolgozására.

— A „Torontól” tudósítójától. —

Becskerekek, dec. 15.

A véletlen nagy horderejű felfedezésre vezetett Becskereken, a mely a városnak nemsokára egy virágzó, fejlődésképes nagyjövőjű vállalatot fog jelenteni. Becskerekek ma ötven számottevő ipartelege van, de minden újabb gyárkémény jelentős lépést jelent a fejlődés gyors folyamatában is. Az általános nyomasztó gazdasági válság idején minden vállalat újabb munkaalkalmat, elhelyezkedési lehetőséget, nevet és hirt jelent a városnak és pénzt, amely aludt vérkeringését felpeszdi és új utra serkenti.

Ma még terv az új gyár, de a jövő év elején már valóság lesz. A modern gépek rövidesen megérkeznek Németországból és szakavatott mérnökök végzik majd az összeállítás és a felszerelés nehéz munkáját. A nyersanyagot a föld, a becskerei föld adja, amelyből szép színes festékeket varázsol az emberi munka.

A múlt év októberében történt, hogy Berberszki Gyurica volt becskerei polgármester téglagyárában agyagfestékre talált. A volt Daun-féle téglagyár területének egyik sarkában végeztek éppen a tégláégetéshez szükséges anyagszállítást, amikor körülbelül tíz méteres mélységben különös földrétegre bukkantak. Berberszki Gyurica, a tulajdonos megtekintette a szürkés masszát, néhány kilogrammot a lakására vitt és megkezdte a kísérletezést. Analizálta és gyakorlatilag is kipróbálta és csakhamar megállapította, hogy pompás, tiszta agyagfestéknek jutott birtokába, amely a gyakorlati alkalmazásban egyenesen fényesen bevált. Minden külön tisztítás és keverék igénybevétele nélkül abban az állapotban, ahogy a földből bányászták, divatos szürke színt adott. Szobafestésnél és háza külső bemeszelésénél alkalmazta és egyszerű átfestéssel meggyőződött róla, hogy a földfesték nemesak hogy nagyszerűen takar és tartós, állandó szép színt ad, hanem emellett az a tulajdonsága is meg van, hogy a falfestékektől eltérően, nem tapad ruhára, kézre, bármilyen hosszas dörgölésre, vagy tisztításra sem. Megállapította azt is, hogy a földfesték teljesen tiszta, nincs keverve homokkal, mint a festékgárakban feldolgozásra kerülő anyagok nagyrésze, amelyekből csak hosszadalmas vegyi uton szabadítható meg a festék és ami valószínűs áldás és jelentősen megjavítja minőségét, az a körülmény, hogy gazdag olajtartalmu. Az eredeti szürke festék egyszerű eljárással anilinnel bármilyen színre átváltoztatható.

Berberszki a vizsgálat eredményét a legnagyobb titokban tartotta és egy próbadozzal beküldött a festékből az állami vegytani intézetnek, amely az október 19-én meg-ejtett szakvizsgálat alapján többek

között a következőket állapította meg:

„A megvizsgálásra kapott földben alumíniumtartalmat (3 nyoletized) és kevés vasat (huszharad) találunk. Nedvesség 3-1 százaléka. Égetett állapotban a veszteség 7-4 százaléka. A küldött anyagot gyakorlatilag is kipróbáltuk és rendkívül használatosnak találtuk. Kitünően lehet felhasználni meszelésre, mint szürke festéket. Jól takar és összetételénél fogva állandó színű marad. Égetés következtében sárga színt ad, amely szintén jól alkalmazható.”

A meglepő eredmény alapján Berberszki Gy. próbafurásokkal megállapította az agyagfesték területének kiterjedését és rövidesen ama meggyőződésre jutott, hogy a volt Daun-féle téglagyár egész területén, vagyis hatvan két holdon található agyagfesték. Tíz-tizenkét méter mélységben kezdődik az agyagfesték réteg, amelyen mélyen alányulik és kompakt egységben egy mezőt alkot. A mélységet pontosan megállapítani még nem tudták, annyi azonban bizonyosnak látszik, hogy jelentős mélységbe vezet le.

Hogy milyen óriási mennyiségben termelhető ki a festék, arról elég annyit megjegyeznünk, hogy a két hold területen, amelyen eddig tégláégetéshez vettek nyersanyagot, tíz év alatt körülbelül négyezer vagon földet szállítottak el. Ha a festékreteg csak ennyi is ezen a területen — négyezer vagon kibányászható festéket jelent a birtoknak csak erről a kis részéről.

Munkatársunk felkereste Berberszki Gyurica nyug. polgármestert és érdeklődött a felfedezés gyakorlati alkalmazása iránt.

Az agyagfesték réteg tíz-tizenkét méter mélységben kezdődik és a téglagyár egész területén, hatvan két holdon terül el. A földben tehát óriási mennyiségű földfesték van, amelynek kiaknázása azért könnyű, mert a bonyolult és körülményes tisztítási munka elkerülésével olyan formában, ahogy a természet alkotta, felhasználható, csak éppen a festésre és a finom megőrlésre kell gondot fordítani. Az a körülmény, hogy a nyersanyag helyben van, nagy előnyt jelent a többi országbeli festékgárral szemben, a melyek főleg Délszerbiából fedezik nyersanyagszükségletüket. Az ottani anyag azonban korántsem olyan, mint az itteni. Homokkal kevert és tisztátalan. A gyárat a téglagyár mellett rendezem be. Januárban kezdődnek meg a munkálatok és márciusban már szállítóképes lesz az üzem. A termelési mennyiség tisztán a piac felvevőképességétől függ.

Becskerekek gyárjai között tehát rövidesen helyet foglal a legújabb hajtás, a festékgár is, amelynek gyártmánya nemesak a belföld szükségletét fogja ellátni, hanem esetleg a szomszédos országokét is.

Egységesítették a sör fogyasztási adóját.

Egy becskerei kezdeményezés sikere.

— A „Torontól” tudósítójától. —

Becskerekek, dec. 15.

Mintegy két évvel ezelőtt a bánági kereskedelmi és iparkamara több ízben beadvánnyal fordult a pénzügyminisztériumhoz és kérte, hogy a sörfogyasztási adót a Vajdaságban is hektoliterenkint röjják ki, miként Szerbiában, nem pedig fokont, vagyis a sör erőssége szerint, mint azt az itt érvényben levő törvények alapján a Vajdaságban teszik. A kamara a sörfogyasztási adó egységesítését kérte azáltal az indoklással, hogy az aránytalan adózás révén a vajdasági sörgyárak elvesztik versenyképességüket, ha olyan erősségű sört gyártanak, mint amilyen Szerbiában van forgalomban.

A kamara előterjesztését a pénzügyminisztérium is igazságosnak találta és két év után most meghozta határozatát, amellyel a vajdasági adórendszert e téren kiterjeszti az egész országra és előírja, hogy a jövőben mindenütt az állam területén a sörfogyasztási adót a fokok, vagyis a minőség alapján fizessék. A rendelkezés a Vajdaságban megkönnyebbülést jelent a sörgyáraknak, de előreláthatólag szomorúságot a szerbiai sörivóknak. Vagy gyengébb sört fognak kapni, vagy drágábbat, mert a fogyasztási adót csak be kell hozni valakin.

Helyreállt a béke a bánági kéményseprő iparban.

Becskerekek, dec. 15.

A bánági kéményseprők egyesületében régóta beháborúság dúl, amelynek eredménye végül is az lett, hogy egyesek kiváltak az egyesületből és külön szervezetbe kívántak tömörülni.

Az egyezkedési értekezletet az ipartestület Krunska (Korona) utcai helyiségében tartották meg, amelyen a bánági kereskedelmi és iparkamara részéről Sztanojlovity Sándor titkár és Cvetkov Boriszlav fogalmazó, az országos kéményseprő szervezet részéről pedig Jelusity Antal elnök vett részt.

A kamara képviselői és Jelusity elnök is kifejtették a kibékülés szükségességét és kijelentették, hogy egy új kéményseprő-egyesület megalakításával az erők megoszása csak kárára lehet a kéményseprő iparnak.

Hosszas vita után végül is úgy határozott az ülés, hogy a bánági kéményseprők továbbra is megmaradnak egy egyesületben, a vezetőségi tagságokat pedig megosztják a régi elnökség és a disszidens tábor vezetői között. Az új vezetőség élére elnökül Tapasztó József vranjevi kéményseprő került, alelnökké Sicski Szretyko becskerei kéményseprőt választották. Titkár Pein Ilija (Vranjevo), pénztárnok pedig Witich Károly (Vrsac) lett. A vezetőségbe még beválasztottak hat igazgatósági és két felügyelő-bizottsági tagot.

Mivel szükség van az alapszabályok módosítására is, az ülés elfogadta a kamara azon javaslatát, hogy az egyesület elnöke, alelnöke és titkára a kamarával egyetemben átanulmányozza az alapszabályokat és megváltoztatásukra vonatkozólag kész javaslattal forduljon a legközelebbi rendkívüli közgyűlés elé.

HIREK

— dec. 15.

A telefonvonal zavarai miatt déli tudósításunk elmaradt.

A király születésnapja. Öfelsége születésnapján, december 17-ikén országos munkaszünet van. A király születésnapjának becskerek megünneplésére vonatkozólag a rendőrség közli, hogy az összes házak nemzetiszínű lobogóval látandók el. Az összes üzletek egész nap zárva tartandók. Kivételt képeznek a borbély-, mészáros-, hentes- és péküzletek, amelyek délelőtt 9 óráig tarthatnak nyitva. A kocsmák, vendéglők kávéházak délelőtt 9—11-ig zárva tartandók. Este 7 órától 8-ig mindenki világítsa ki utcai ablakait. Délelőtt tíz órakor ünnepi istentisztelet lesz, utána katonai szemle a Fő-téren. Este a helybeli tisztikar tánmulatságot rendez a megyeháza nagytermében.

Nem tudom,

hogy a mindent megszépítő meszeség teszi-e, vagy az évek, amelyek elszálltak a fejem fölött, vagy az a nagy keserűségőceán, amelyben ma mindenki lubikol — de ma az élet apró örömeinek senki sem tud örülni: még a gyerekek sem. Valahogy öregebbek lettek, mint mi. Az én gyerekkoromban ilyenkor már hangos volt az utca a gyerekektől, akik a szánkok légiójával taposták a szűz havat. A nagyok esillingelő, cifra takarós szánjai suhantak az utcák keményre fagyott fehér takaróján. Nevető kipirult arcok mindenfelé, akik az ilyen kis helyen, mint Becskerek mind ismerték egymást. És mind siettek egymás örömet növelni. Ez husz év előtt volt és azóta a világ századokkal változott meg. A haladás tempója örült iramot vett. Az élet szakadatlanul folyik — mintha az emberek kárpótolni akarnák magukat az élet rövidségéért, tehát éjjelnappal kergetik az élvezetek muló perceit. És rövidlátó szemmel nem veszik észre, hogy az emberi test főrekeny alkotmány, az emberi lélek ellentálló ereje véges és minél erősebben hajtják a féktelen vágyak szeges ostorai, annál hamarabb omlik össze. Ma a husz éves gyerekek a kijózanodás keserű izét hordják a szájukban és fáradtan, életuntan néznek a jövőnek, amelyben nem hisznek, amelytől nem várnak semmit, mert az apró örömeik iránt el-tompultak és nagyokat az élet sajnos nem igen ad. Egy új kornak kell jönnie, amely érvényt kell, hogy szerezzen az isteni ígérek, a amely most hontalanul bolyong a világban...

Elmaradt szvecsárok. Alekszity Bogoljub polgármester védszentjének, Szent Miklósnak 19-ére eső ünnepét (szvecsárat) az idén betegség miatt nem ünnepli. A polgármester patrónusának ünnepe alkalmából megvendégeli a szegényházi lakókat.

Szveti Nikola házipatrónusomat szükebb családi körben fogom ünnepegni, látogatásokat nem fogadhatok. Jankovity Koszta.

Megérkeztek a brokátselyemcípők arany és ezüst színben. A legnagyobb választékban kaphatók Vilim Herzfeld Turul áruházában.

Forgalmi akadályok a Bánságban

A keskenyvágányu egyik személyvonata megrekedt. — Kisziklott egy teherszerelvény. — Nagy késések minden vonalon. Zavarok a telefonérintkezésben.

Becskerek, dec. 15.

Tegnap reggel, több napos lueskos időjárás után, némileg hideggyebbre fordult az idő és hét óra tájban megindult az égből a hófehér selymes pihék, amelyek csakhamar betakarták hófehér takarójukkal a földet. Nyolc órára a havazás még erősebb volt és kilenc órára, alig egy óra leforgása alatt, már vastag hóréteg borította az utcákat. A délelőtti folyamán tartott a havazás és csak estére állott be szünet. Délután heves hóvihár támadt, amely különösen a város határában és a környékbéli községekben volt erős.

A havazás, főleg azonban a hóvihár jelentős forgalmi akadályokat idézett elő a Bánságban. Hiába tisztították meg a vonalakat a hótól, a vihar csakhamar ismét befújta a vágányokat. A tegnapi napon a közlekedést csak nagy késésekkel tudták lebonyolítani, kivéve a keskenyvágányu vonatot, amely tegnap szüneteltette a forgalmat.

A Szubotica felől jövő személyvonat két órással késéssel érkezett Becskerekre és így a Vrsac felé induló személyvonat is fél három óra helyett fél négy órakor indult Becskerek-Begejéről. A Pancsevó felé haladó személyvonat a menetrend szerinti két óra helyett, délután négy órakor hagyta el az induló állomást. A Tomasevácról Perlez felé közlekedő vonat kénytelen volt vesztegelni, mert nem tudta a végállomást, Perlez elérni.

A legnagyobb zavarok a keskenyvágányu vonat forgalmában következtek be. A tegnapi reggeli személyvonat csak a legnagyobb nehézségekkel tudott a városon áthaladni, az emelkedő utcarészeknek

teljes gőzzel indult neki, így is azonban alig volt képes a Miletyeva-(Temesvári) utcai végállomást elérni. A vámháznál megrekedt és képtelen volt utját folytatni. Az utasok gyalogszerrel visszatértek a városba.

A hóvihár folytán csaknem hasznavehetetlenné vált keskenyvágányu pályán tegnap délben kisziklás is történt. Egy répaszállító teherszerelvény mozdonya és első kocsija Nemaeskiernja közelében kisziklott és lefordult a töltésről. A vonatvezetőnek és a fűtőnek különösebb baja nem történt, a mozdony és a kocsik azonban erősebben meg rongálódott. A kisziklás színhelyére még a délután folyamán segélyvonat ment ki, amelynek munkáscsapata megkezdte a mozdony és a vasúti kocsik visszahelyezése körüli munkálatokat.

A keskenyvágányu vonalon, amelyen tegnap délelőtt óta szünetel a közlekedés, ma délután újra megindul a forgalom. A délután öt óra tizenöt perckor induló vonat már menetrendszerűen közlekedik. A többi vonalon is megindult a forgalom és így vonatbeszüntetések nem lesznek. A vonatok természetesen némi késésekkel közlekednek.

Jelentős károkat és zavarokat idézett elő a hóvihár a bánsági telefonvonalakban is. Tegnap dél óta a becskerek-beográdi telefonvonalon szünetelnek a beszélgetések és Szubotica felé is csak köruton hozhatták meg Becskereknek. Ma reggelre minden irányban megszakadt a telefonérintkezés, csak a környékbéli községekkel dolgozott a becskerek-i telefonközpont. Délre minden irányban helyreállították a telefonvonalakat.

* Hócipők és galocsnik mélyen lezállított áron kiárussítanak. Óriási mennyiségben a legnagyobb választékban kaphatók a legjobb gyártmányok „Viskafors” svéd, amerikai „Candee” és Wimpasingi. Kelemen Testvérek cipőüzletében, Velikibecserek (Pénzügyi palota).

Politikai vitából súlyos testi sérülés. Súlyos kimenetelű kocsmai verekedés folyt le tegnapelőtt Orlovátón Brancity Milivoj vendéglőjében. Zsivkov Gavra betért a kocsmába, hogy felhőrpintsen egy kupica pálinkát és ott találta Milin Obrádot és Radanity Jasát, akikkel csakhamar vitába elegyedett. Politikáról volt szó és mindegyikük leadta a véleményét a pártokról és politikusokról. A vitát csakhamar inparlamentáris talajon folytatták. Goromba szavakkal illették egymást, majd ökölre mentek. Rövidesen előkerült a kés is, amely elsőrendű szerepet kapott a vita fura elintézésénél. Radonity felsőtestének baloldalán, Milin pedig a balvállán kapott mély szurást, míg Zsivkov ütlegekkel szabadult meg a kocsmai verekedésből. Az összetűzés szereplői ellen megindult az eljárás.

* Bencze Antai és Fia cég temetéshez 320 dinárért egy fakoporsót olajfestekkel festve és fényezve, arany díszsel s üveges halottas kocsit két lóval.

Gabonakiviteli bank alapítása Oroszországban. A szovjetkormány gabonakiviteli bank alapítását tervezi. A bank hivatalosan az Oroszországból való gabonakivitel finanszírozására hiteket folyósítani. Az alapítókét 25 millió rubelben állapítják meg. Az új pénzügyi elnökül Kszandrov neves orosz pénzügyi szakértő van kiszemelve. Eddigi információk szerint, az intézetnek Európa fővárosaiban fiókjai lesznek. Még pedig egyelőre Berlinben, Boroszlóban, Prágában, Londonban, Athénben és Rómában lesznek az első fiókok megszervezve.

A „Torontál” minden éves előzetőjét ötvenezer dinárba biztosítja tüzkár ellen.

A romániai petróleumkivitel megnehezítése. Bukaresti hírek szerint, a petróleumkivitel lényegesen meg fogják nehezíteni. Egyrészt a kiviteli vámtarifát emelik fel a legközelebbi időben, másrészt a román államvasutak a petróleumtarifák 50 százalékos felemelését tervezik. A román petróleumfinomítók nagy készletek felett rendelkeznek, azonban a magas árak miatt nem tudják készleteiket a külföldön eladni. A kormánynak ezen kivitt megnehezítő intézkedései a román petróleumfinomító ipart súlyos helyzetbe hozzák.

Vajda Ferenc grafológus ma délután 2 órától kezdve személyesen értekezik a Torontál szerkesztőségében.

Sztrájkjal fenyegetnek a szubotica jogi fakultás hallgatói. A szubotica jogi fakultás hallgatói ma tiltakozó gyűlést tartanak, amelyen követelik, hogy Radics Sztepan közoktatásügyi miniszter vonja vissza a maribori népgyűlésen tett kijelentését, hogy Szuboticán a jogi fakultáson több a tanár mint a hallgató. Amennyiben elégtételt nem kapnának a minisztertől — hír szerint — sztrájkba lépnek.

Elemi sorscsapásoktól senki sincs mentesítve. Fizessen elő egy évre a „Torontál”-ra és ezzel ingyen biztosította lakásberendezését, ruháját, fehérneműjét ötvenezer dinárba.

Szerencsétlenség tolatas közben. Petkov Joca 25 éves becskerek-i illetőségű vasutast tegnap délben bal-eset érte a helybeli vasutállomáson. Tolatas közben az egyik vagon ütközje meglökte úgy, hogy egy másik kocsik ütközői között kiálló vasdarabra esett, amely súlyos sérüléseket ejtett a hátán. Beszállították a kórházba.

* Hócipő, galocsni kiárussítás, minden nagyságban, amíg a készlet tart. gyári áron kapható Bukovác Istvánnál.

Háromszáz dinárért egy évig kapha a „Torontál”-t és ezzel ötvenezer dinárba biztosította lakásberendezését, ruháját, fehérneműjét.

Ismét a vagonhiány.

A pancsevói gabonakereskedők beadványa.

Becskerek, dec. 15.

A pancsevói gabonakereskedők távirati beadványt intéztek a bánsági kereskedelmi és iparkamarához, amelyben panaszt emeltek a vagonhiány miatt, amely teljesen megbenitja a gabonakereskedelem lebonyolítását és mérhetetlen károkat okoz a pancsevói érdekelteknek. Együtt kérte a kamarát, hogy tekintélyének latbavetésével bírja rá az illetékes közlekedési hatóságukat, hogy Pancsevóra megfelelő számú vasúti kocsit rendeljenek.

Az ideai morzsolt tengeri tudvalevőleg nedvességénél fogva nem elég ellentálló képességű és gyors elszállítása szerfelett javasolt, különben félt, hogy megromlik, már pedig ez nemcsak a kereskedők, hanem az állam károsodását is jelenti.

A bánsági kereskedelmi és iparkamara a beadvány alapján meg a tegnapi nap folyamán memorandumot intézett a szubotica vasutigazgatóságához, amelyben ismertette a vagonhiány káros fejleményeit és kérte a pancsevóiak kívánságának teljesítését.

Sport

A bécsi junior birkózóbajnokság
Légsúly: 1. Stiede (Simmeringer Sportklub).

Pehelysúly: 1. Rennhofer (WSC)
2. Grünel (Slovan), 3. Artner (WSC.)
Könnyűsúly: 1. Schön (St. Pölten),
2. Panteraz (Graz), 3. Birnbaum (Hakoah).

Közép A.: 1. Bergmann (Hakoah),
2. Oppolzer (Austria).

Közép B.: Ramann Knabel (Innsbruck).

Orient Bioskop A szünetek alatt elsőrangú „Varieté” zenék.
Kedden, dec. 15-én 5, 7 és 9 órákor
Az idő pénz
Rendes helyárak! Rendes helyárak!
Film-dráma Grete Reinwald és Alfred Gerasch-al a főszerepben, „Fix és Fax” kacagtató burlesk 2 felvonásban.
Pénztárvitát: d. e. 10—1/12-ig, d. u. 4—5-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. e. 10—11 óráig, d. u. 2 órákor.
Továbbá a szünetek alatt a közismert Porosi artistacsoport lép fel állandóan ujszámokkal. Jön! Az eredeti Rim-Tin-Tin II-dik filmje.

A kiadóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 261.

Ritka karácsonyi okkázio!
Antik urasági butorok, ezüst, Altwien porcellán, kristály üvegtárgyak, képek, tükrök, vitrinek, arany-, ezüst- és briliáns-áru, gyöngyök lezártított áron kaphatók **MESZNIK R.** özvegyénél, (alapítva 1847. évben), Gimnázium u. 27., az udvarban. Főutcai bejárat a Dojkovity és Petrovacschi-féle üzleten át.

Azonnal beköltözhető 2617
2 szobás lakás
több évre kiadó
KÖLCSÖNT KERESÜNK
teljes garancia nyújtása mellett.
BEGA-hirdető és közvetítő, a főpostával szemben.

600 dinár havi kereset napi
2-3 órai könnyű munkáért
Több gyermekes család előnyben részesül.
„BEGA” hirdető és közvetítő, a főpostával szemben. 2642

TISZTVISELŐ
szerb, horvát, szlovén és német nyelvismerettel, könyvelés, levelezés és gépirásban jártas, alkalmazást keres. 2654
Cím a Torontál kiadóhivatalában.

2685 **Elcserélném házamat,**
mely a város központjában teljesen modernül, szépen épített négy szoba, konyha, fürdőszoba és az összes mellékhelyiségekből áll; egy modern kétlakásos uri házzal, megegyezéssel ráfizetéssel. Cím a kiadóhivatalban.

EREDETI Dániel olajfestmény Sv. Nikola
eladó. — Megtekinthető naponta d. u. 3—5 óra közt Veresmartiova (Uri) utca 23. szám alatt. 2255

Krumenacker István
nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálatát és vasuti szállítástól eredő mindennemű visszereseket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).
Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

Karácsonyfák!
A t. közönség szives tudomására hozom, hogy két vagon 1,2—5 m. magasságu válogatott karácsonyfa érkezett. Nagyban és kicsinyben a legolcsóbb árban kapható 2648
FEIGG KÁROGY faárkereskedésében
Velikibecskerek, Zsitni trg, Dúngyerszky sörgyár épület.

Becskerek Szépei
A legszebbek lesznek,
Ha kalapot csak egyedül
A **CSUCSNÉ**-től vesznek.
Kalapjaim selyem, bársony,
Velur, filz és posztó,
Gyermeksapka, nagy választék
Minden nagyon olcsó!
Fejdisz, báli ruhadíszek
Gyönyörűek, nagyszerűek!
Tekintsék meg üzletemet
Vételkényszer nélkül,
Sok gyönyörű kézimunkám
Szalonban és leányzóban
Szolgálhat majd éköl.

Fahivatalnok
magyar szerb nyelvismerettel, 14 éves praxszissal
állását változtatni óhajtja
Megkeresést „Agilis” jellegre Kurir hirdető irodába Szubotica, kérek.

Jóforgalmu 2671
vendéglő bérbeadó.
„Bega” hirdető és közvetítő a főpostával szemben.

Dicsőség az égben,
Békesség a földön,
Minden jó gyermekhez
A kis Jézus eljön.
Kicsinynek és nagynak,
Fiatalnak, vénnek,
Cipőt hozzon szépet,
Igy szól ez az ének.
Ajánljuk cipőnket
Sevrót, posztót, bársonyt,
S kívánunk Önöknek
Sok boldog karácsonyt.

FERENCZY JÁNOS cipész,
Velikibecskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

Az 50.000 Din-os nagy jutalmat

elszalasztja, ha el nem olvassa ezt a hirdetést.

Hogy bevezessük a mi illatszer különlegességeinket, elhatároztuk, hogy a karácsonyi reklámeladásra, amely tart december 27-ig, adunk

1 doboz 6 üveg különféle

„Odeon” illatszert

csak 65 dinárért (90 dinár helyett).

Ezen nagy reklámeladás résztvevőinek ajándékozunk 60 nagy jutalmat, amelyek a nyerők kívánsága szerint azonnal ki lesznek fizetve és pedig:

1 jutalom 50.000 dinár értékig.	2500
2 „ 10.000 „ „	
4 „ 5000 „ „	
2 „ 2000 „ „	
10 „ 1000 „ „	
41 „ 500 „ „	

Ezen reklámeladás résztvevője lehet mindenki, aki postautalvánnyal vagy pénzeslevélben elküld 65 dinárt, aminek ellenében kap portómentesen 6 üveg különféle „Odeon” illatszert. Minden küldeményhez csatolva lesz egy folyószámmal ellátott szelvény és a jutalmakat elosztó tervezet, amellyel minden résztvevő egyetértőnek lesz tekintve.

A nagy jutalmak a kir. közjegyző jelenlétében lesznek kisorolva.

Az első 15.000 rendelőnek ajándékozunk még 5000 külön jutalmat

450.000 dinár

összértékben, úgy hogy ezen jutalmak kifogyásáig átlag minden harmadik rendelő kap egyet a külön jutalmakból és ezenkívül szerencsés esetben nyerheti a fenti nagy jutalmak egyikét 50.000 dinárig.

Mint hogy a külön jutalmak mennyisége a fent említett 5000-re van korlátozva és a kedvező feltételekre való tekintettel pedig sok résztvevő várható, úgy nagyon ajánlatos, hogy feltétlenül rendeljen.

„ODEON” illatszer- és kozmetikai gyár

Ljubljana, Vegova utca 81/7.